

Från barnhem till värdigt liv – IM:s långvariga arbete i Rumänien

Av: Görel Råsmark

I samband med den rumänska kommunismens fall i slutet av 1980-talet uppstod en akut fråga: Hur skulle de tusentals barn som ”förvarades” i de statliga barnhemmen kunna räddas till ett värdigt liv?

IM övertog vårdnaden av 24 barn. Skapade hemliknande förhållanden, utbildade personal, förmedlade habiliteringsinsatser och såg som ett större syfte att vara förebildande. Flera internationella organisationer skapade liknande hem, men visade knappast samma uthållighet som IM.

IM hade också ambitionen att bidra till en genomgripande förändring i attityder till människor med omfattande funktionsnedsättningar. Det övergripande målet var att successivt föra över ansvaret för verksamheten till lokala aktörer, men att utveckla en hållbar inhemsk organisation visade sig vara en lång och bitvis mödosam process.

När IM fasade ut sina insatser i början av 2020-talet var det fortsatt mycket osäkert om

verksamheten skulle kunna stå på egna ben. I en nybildad styrelse ingick flera svenska IM-representanter som efter hand skulle bytas ut mot inhemska ledamöter. Redan i starten visade det sig vara svårt att finna engagerade och kompetenta personer för uppdraget – och är så fortfarande.

Rumänien är fortfarande ett land med svag förmåga att ge individer med omfattande funktionsnedsättningar god livskvalité. De statliga institutionernas storlek har minskat, men de är i många avseenden fortfarande undermåliga. Att förändra attityder tar än längre tid. En avgörande faktor för det nuvarande centret i Voluntari är tillgång till personal som drivs av respekt för varje för varje individs särart och behov.

Av de ursprungligen 24 barnen kunde så småningom något enstaka barn återvända till sin ursprungsfamilj. Några kunde – efter år av behandling och träning – flytta ut och själva stå för sin försörjning. De som fortsatt bor på centret i Voluntari har ett gott liv med dagar fyllda av aktiviteter, till exempel utflykter och trädgårdsarbete. Det finns också möjlighet att jobba i centrets kemtvättanläggning.

Centret har nu även möjlighet att ta emot unga vuxna med mindre omfattande intellektuell funktionsnedsättning för träning. De bor under en tid i lägenheter i centret medan de förbereder sig för ett självständigt liv. Centret bedriver även daglig verksamhet.

Den nuvarande chefen arbetar hängivet med att utveckla verksamheten, men behöver mer av omgivande stöd. Det är fortsatt svårt att rekrytera kompetenta och engagerade personer till organisationens styrelse.

Det primära målet är nått: Ett tryggt och värdigt liv för de som bor på centret, och möjlighet att visa på en god verksamhet. Samtidigt kvarstår svårigheter med att rekrytera kompetent personal, och det omgivande samhällets bristande förståelse och engagemang utgör ett ständigt hot. Allt medan de som bor på centret ser fram emot varje dag med glädje.